

UTVECKLING OCH TEKNIK I FOKUS

PÅ NORDISKT VATTENSKADESEMINARIUM

Vattenskador kostar varje år 20 miljarder kronor i Norden, mellan 5–10 miljarder i Sverige. Vad kan vi göra för att motverka skadorna och minska kostnaderna? Hur gör vi rätt från början? Det diskuterades under årets Nordiska Vattenskadeskadeseminarium i augusti.

TEXT & FOTO: THERESE HALLMAN

– **VATTENSKADOR ÄR ETT** samhällsproblem med stora kostnader. Det är viktigt att utveckla kunskapen och utbyta erfarenheter och jobba aktivt mot vattenskador. Nordiskt Vattenskadeseminarium är en mötesplats för dem som arbetar dagligen med vattenskadefrågor. I år hade vi ett varierat program med allt från detaljerad teknisk information såsom tätskiktsmanuschetter till hur riskerna kommer att se ut i framtidens byggande när man ändrar energikraven, säger Rolf Kling, teknisk chef på VVS Företagen.

180 deltagare från Sverige, Norge, Finland, Island och Danmark samlades i soliga Stockholm för att ta del av nya rön och diskussioner inom vattenskaderisker, renovering, åldringsprocessen i våtrum, bostads-sprinklers, BIM och konditionsundersökningar av vatten- och avloppsinstallationer.

Vi fick även ta del av resultatet av VASKA-projektet där ett område i Umeå har byggts vattenskadesäkert och följts under 25 års tid. Denna utvärdering var mycket uppskattad bland deltagarna.

VATTENLÄCKOR KAN INTE undvikas, men risken minimeras med bra tekniklösningar och kända material sa Johnny Andersson på Ramböll Sverige när han redovisade VASKA-projektet.

Även i Norge har ett vattenskadesäkert provhus byggts där vi fick ta del av dess 25 år i drift vilket Oddvar

Stensrød från Gjensidige Forsikring berättade om.

Något som märktes under dessa dagar var hur stort behovet av forskning och testning av produkter och material är, vilket togs upp av flera av talarna. Nordiskt Vattenskadeseminarium ger dessutom bra möjlighet för de olika länderna att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter inom nybygge, renovering och forskning.

– 95 procent av det material man river vid en fuktskada i ett keramiskt våtrum är oskadat. Behovet är stort av att kunna delreparera sa Peter Bratt från Länsförsäkringar i sin föreläsning om delreparationer av tätskikt i keramiska våtrum.

SEMINARIET AVSLUTADES med en rapport från Ghana där Susanna Benckert berättade om hur hon startat ett barnhem i Ghana och där tillgången till rent vatten kan tas allt annat än för given.

På barnhemmet har ett arbete påbörjats med att bygga toaletter, vilket frigör tid och ökar barnens chanser till bra, friska liv och undviker långa, tunga, tidskrävande och inte minst, riskfyllda hämtningar av vatten. I Norden tas tillgången till rent vatten för given, men i Ghana ser man verkligen glädjen och betydelsen av att få rent vatten i närheten av sin bostad. Barnen har verkligen fått ett helt annat liv, där bland annat VVS Företagen varit en av bidragsgivarna. ●



” 95 procent av det material man river vid en fuktskada i ett keramiskt våtrum är oskadat. Behovet av att kunna delreparera är stort”
Peter Bratt, Länsförsäkringar Sverige AB



Jón
Sigurjónsson,
Innovation
center Iceland.



Oddvar Stensrød,
Gjensidige
Forsikring, Norge.



Tuija Kaunisto, WANDER Nordic Water and Materials Institute, Kaisa Kauko, Miljöministeriet Finland och Sari Aarnio, Saint Gobain Weber, Finland
Vad har varit bäst under dessa dagar?

- Jag tycker det är mycket intressant att se hur man jobbar mot vattenskador i övriga Norden säger Sari Aarnio.

- Det bästa har varit att få nordiska kontakter i branschen, säger Kaisa Kauko och fortsätter att också temat renovering har varit intressant.

Varför besöker ni Nordiskt Vattenskade-seminarium?

- Jag är en av talarna och ska prata om vår nya VVS-inspektionshandbok 2013, säger Tuija Kaunisto.

- Jag var på Nordiskt Vattenskadeseminarium i Reykjavik 2009 och tyckte det var väldigt intressant att få kontakt med andra i samma bransch från övriga Norden, säger Sari.

Varför är det så viktigt att fokusera på vattenskador?

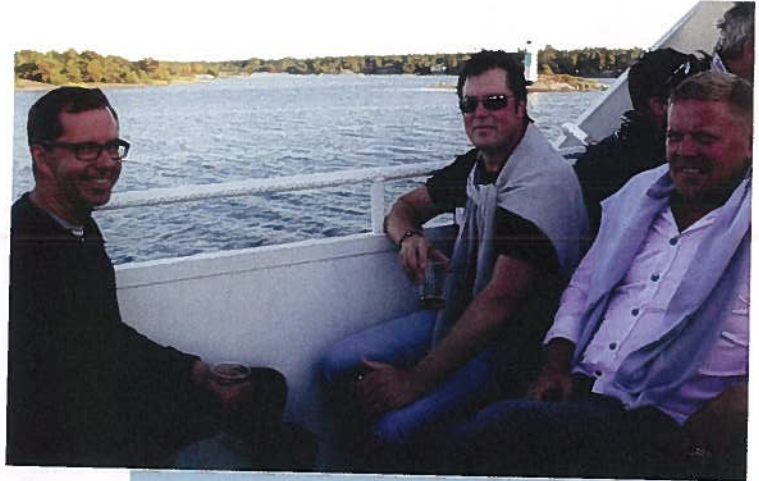
- Antalet och kostnaden för vattenskador är stora. Passivhus är något som kommer mer och mer, och det är viktigt att kunna bygga och reparera vattenskadesäkra passivhus. I Island har de andra områden att ta hänsyn till än vi då de har geotermiskt vatten. Val av rörmaterial är också viktigt beroende på vattnets ursprung, säger Kaisa Kauko.



Johnny Andersson från Ramböll Sverige AB modererade seminariets första dag.



Birger Tannebæk Christiansen från DS Handværk & Industri Danmark modererade andra dagen av seminariet.



Kjell-Åke Henriksson, JM AB, tilldelades Stora Nordiska Vattenskadepriset 2013

Under onsdagskvällen delades även det stora Nordiska Vattenskadepriset 2013 ut. I år föll valet på Kjell-Åke Henriksson från JM AB med motiveringen:

"För ett framgångsrikt arbete med att förebygga vattenskador i den egna bostadsproduktionen. Genom att konsekvent följa upp och analysera fel och skador och tillämpa dessa kunskaper i verksamheten har Kjell-Åke Henriksson bidragit till att minska vattenskadorna väsentligt. Hans arbete visar att krav och fokus på utförandet är en viktig del av kvalitetsarbetet som ger tydliga resultat."

Anders Boman, IF Västernorrland, Morgan Edlund, IF Västernorrland och Urban Hedman, IF Västerbotten
Varför tror ni att vattenskador fortfarande är ett så stort problem i Norden?

- Vattenskadesäkert byggande är inte tillräckligt prioriterat i beställar- och projekteringsleden. Kostar det lite mer att bygga vattenskadesäkert stirrar man sig blind på byggkostnaden i stället för att tänka på totalkostnaden under husets livslängd säger Urban Hedman.

- Många hänger på nya och oprövade metoder då det känns "nytt och fräckt" vilket kan göra att installationerna håller sämre och blir dyrare än man först tänkt säger Morgan Edlund.

Vad kan man göra för att minska problemet med vattenskador?

- Vi har entreprenörträffar med arbetsledare för att prata om vattenskador, men det är svårt att nå rörläggarna. Det behövs bättre samordning och mindre grupper för att nå alla och sprida information om vattenskadeförebyggande arbete, säger Anders Boman.

- Beställarna har ett stort ansvar och projektörerna behöver kunskap och förståelse för denna problematik säger Morgan.

- Det saknas ett helhetstänk. Man måste göra rätt på en gång. Lägg några extra timmar på noggrann planering/projektering i början för att undvika onödiga krockar mellan yrkesgrupperna, fortsätter Urban.

Vad tycker ni om dessa dagar på Djurönaset?

- Det är många från försäkringsbranschen här men tyvärr inte så många från entreprenörs- och beställarled, vilket är synd. Eftersom samordningen mellan entreprenörer, VVS-företag och försäkringsbolag måste bli bättre hade vi gärna sett fler deltagare från övriga yrkesgrupper avslutar Anders.



Lene Sparre Thunes och Heidi Normes Bryntesen, Norner AS, Norge

Varför är ni här?

- Vi är här för att träffa andra i branschen. Vi jobbar med testning, skadeanalyser och utveckling av material, så det är roligt att få träffa andra människor också, såsom entreprenörer och försäkringsbolag, säger Lene Sparre Thunes.

Vad tyckte ni om föreläsningarna?

- Jag tycker att Kjell-Åke Henriksson från JM AB:s redovisning om skadeutfall i nybyggda hus var mycket intressant. Kanske kan det inspirera fler till att bygga vattenskadesäkert att han fick det stora Nordiska Vattenskadepriset 2013? Genom att följa upp och analysera skadorna minskar man risken betydligt för vattenskador och kan spara mycket pengar, säger Heidi Normes Bryntesen.

Vad kan man göra för att minska vattenskadorna?

- Jag och Heidi jobbar med att testa material för att se hur olika material reagerar över tid i olika situationer säger Lene. Det är jättebra med tester för att se vad produkterna tål, och något fler borde använda sig av.

- Det behövs mer kunskap om vilka material som fungerar ihop med andra så att inte skador uppstår. Leverantören måste använda testat material som klarar kraven och sedan informera sina kunder om materialens egenskaper avslutar Heidi.



Susanna Benckert, Shalom Orphanage i Ghana berättade om barnhemmet. Läs mer om projektet i hennes brev på sidan 5 i denna tidning.



Östen Edén, ägare av Söderlunds Bår i Tierp

Vad har du tyckt varit mest intressant under dessa dagar?

- Det är väldigt roligt att vara här, det är första gången för mig. Det var intressant att ta del av resultaten i VASKA-projektet, speciellt att husen klarade sig utan vattenskador i tolv års tid. Förmodligen klarar de även längre tid vilket avstämningen efter 25 år får visa.

Varför är det så viktigt att jobba mot vattenskador?

- Om man jobbade aktivt för att minska vattenskadorna skulle man kunna halvera kostnaden för försäkringsbolag och exempelvis bygga bostäder för unga i stället. Vi måste utveckla vårt sätt att renovera så det blir mindre kostsamt och en mindre olägenhet för de drabbade.

Vad kan vi göra för att förebygga vattenskador?

- Vi behöver bättre samarbete mellan konsulterna, VVS-företag och byggarna. Det måste ges tid och möjlighet att utforma handlingar så att det är möjligt att utföra rörinstallationer enligt branschreglerna Säker Vatteninstallation. Konsulter och beställare måste ha kunskap och vara tydliga i sina krav på att förebygga vattenskador. Samarbetet fungerar för dåligt i dag och det finns inte möjlighet att påverka för VVS-företagen. Allt för många projekt startas innan projekteringen knappt påbörjats. Ingen mig veterligen vill ha olägenheten och kostnaden för en vattenskada. En vattenskada innebär ofta att bostaden blir oboeelig under en längre tid. Det gäller att få ut budskapet, säger Östen.



Tomas Engdahl från Bengt Dahlgren AB Sverige pratade om BIM.